

Beeldkwaliteitsplan ringwalburg te Burgh

18-03-2026

Inleiding

Aanleiding & Doel

Het beeldkwaliteitsplan is èèn van de onderdelen van het uitvoeringstraject voor de herinrichting van de ringwalburg.

De gemeente Schouwen-Duiveland wil Burgh-Haamstede versterken door levendigheid, leefbaarheid en uitstraling te verbeteren. Wat daarbij de prioriteiten zijn is in een gezamenlijk proces met bewoners en bedrijven in de Dorpsvisie 2020 vastgelegd.

Elke kern behoudt een eigen identiteit: Burgh als maatschappelijk hart met ruimte voor kunst en cultuur, Haamstede als centrum voor winkels en horeca. Een belangrijk onderdeel van de Dorpsvisie is het beter beleefbaar maken van de ringwalburg. Deze unieke cultuurhistorische plek moet een centrale rol krijgen in de identiteit van Burgh. Met ondersteuning van de Erfgoed Deal met de Provincie Zeeland en de rijksoverheid wil de gemeente samen met lokale partners, staatsbosbeheer, Museum 'De Burghse Schoole' en bewoners een ambitieus verbeterplan voor de ringwalburg gaan uitvoeren. Het beeldkwaliteitsplan geeft een algemeen beeld van de kwaliteit van de ringwalburg, maar richt zich specifiek op de bebouwing en kavels aan de Weldeweg en de Kerkstraat.

Leeswijzer

Het beeldkwaliteitsplan vormt een richtlijn voor zowel gemeente als particuliere initiatieven, met als doel het versterken van de unieke identiteit van de Karolingische ringwalburg van Burgh. Het beeldkwaliteitsplan is aanvullend op de regels die gelden voor de bescherming van het archeologisch rijksmonument.

Het stimuleert een aangename en passende uitstraling van tuinen en bebouwing zoals ze te zien zijn vanaf de binnenring van de ringwalburg en helpt aantasting van het karakter door te grote veranderingen, te voorkomen. Het beeldkwaliteitsplan:

- omschrijft de gewenste beeldkwaliteit voor de ringwalburg gebaseerd op huidig gebruik, historie, erfgoed en landschap.
- biedt duidelijke kaders en criteria waaraan initiatieven gelegen binnen de ringwalburg zullen worden getoetst.
- De kaders en criteria gaan over de architectuur van hoofd- en bijgebouwen en over de inrichting van de buitenruimte zoals de erfafscheidingen, opgaande beplanting en terrassen.

Beeldkwaliteit ringwalburg in de praktijk

Vergunningaanvragen voor activiteiten in de ringwalburg worden getoetst aan dit beeldkwaliteitsplan door de commissie Ruimtelijke Kwaliteit van de gemeente Schouwen Duiveland.

De kaders en criteria worden bij de toetsing gebruikt naast redelijke eisen van welstand. Het is te allen tijde mogelijk om vooraf advies te vragen bij de afdeling Ruimte en Milieu van de gemeente Schouwen Duiveland over:

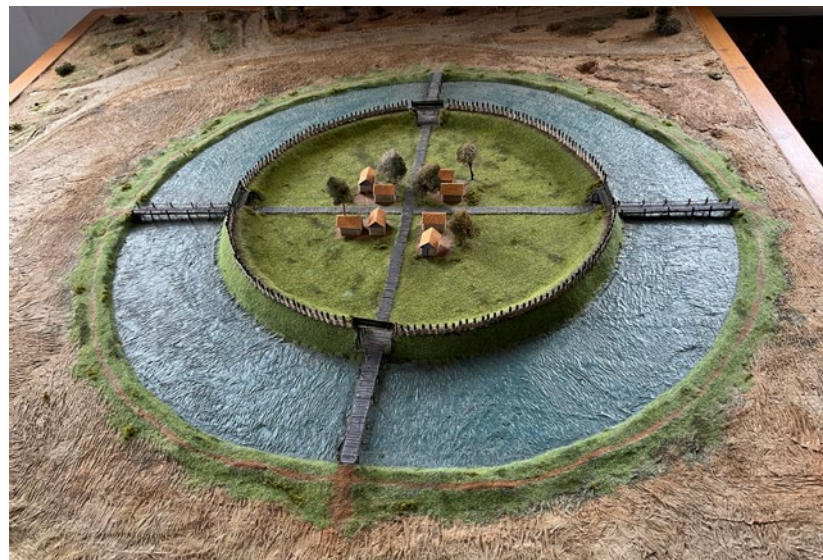
- of een bepaalde activiteit vergunningplichtig is.
- of een beoogde wijziging of activiteit binnen de kaders en criteria van beeldkwaliteit valt.
- welke materialen, planten en afmetingen het best voldoen aan de criteria.

*Sinds de jaren '30 staan er in de westelijke gracht tuinderswoningen met diepe tuinen waar fruit en groenten worden verbouwd. Ook zijn er een aantal bijgebouwen langs de greppel gebouwd (schuren en kippenhokken) waarvan een enkeling met kloostermoppen is gebouwd.
Foto links uit 2008 (Kees de Kraker) foto rechts 2025 (DaF-architecten).*

Herwaardering van de ringwalburg in het hedendaagse landschap

- Een plek waar erfgoed en natuur samengaan
- Een verhalende plek waar het erfgoed te ervaren en te beleven is.
- De ringwalburg is toegankelijk, uitnodigend en verbonden met dorp en landschap

Schetsontwerp ringwalburg

Het beeldkwaliteitsplan is èèn van de onderdelen van het uitvoeringstraject voor de herinrichting van de ringwalburg.

Het schetsontwerp uit 2024 bevat de volgende elementen die worden getoetst en uitgewerkt in een proces met de gemeente, Provincie, Staatsbosbeheer, museum de Burghse Schoole en de werkgroep van omwonenden.

Onderdelen:

1- Ondiep afgegraven gracht circa 1,3 ha, realiseren nat-dras natuurgebied (leefgebied Noordse woelmuis). Onderzoek (geofysisch/archeologisch) en scenario's voor adaptief watersysteem met hoger peil en buffering van zoet kwelwater. Denk aan verwijderen sloot langs Leliëndaleweg, aanbrengen van stuw en versterken waterafvoer vanuit westen (tuinen).

2- Verbrede wal met wandelpad met toegangstrappen, brug en palissade.

3- Binnenterrein met natuurwaarde: bloemrijk grasland. Door gefaseerd (mozaïek) maaien de historische bebouwingsstructuren suggereren. Een highlight door middel van activerend kunstobject.

4- Beeldkwaliteitsplan en landschappelijke haag versterken contour van binnenterrein ringwalburg, continueren de lijn van de wal en maken van de achterkanten een voorkant.

5- Dit vergeten hoekje van de ringwalburg wordt ruimtelijk en functioneel betrokken bij het geheel. De haag van de begraafplaats wordt laag gehouden voor beter overzicht en er komt een route tussen museum en binnenterrein.

a- hoofdassen ringwalburg naar middeleeuwse origine (zoals karresporen) doorsnijden het binnenterrein. Bij de waloversteek komt een begaanbaar en veilig knuppelpad.

b- nieuwe wandelroute parkeerplaats met steigerpad door gracht. Deze route is als dijkje of als knuppelpad ontworpen zodat mensen niet het terrein zelf betreden (afstemming ecologie en water).

c- Met een goede toegang van en naar het museum en tuinontwerp met buitenexpo wordt het museum het bezoekerscentrum voor de ringwalburg.

d- verbinding met speeltuin en molen. De ringwalburg wordt onderdeel van wandel- en speelrondjes in het dorp.

e- landschappelijke verbinding met het poldergebied en de Meeldijk in zuidoostelijke richting. Het landschap loopt hier door in het natte veld rond het fietspad. Dit wordt in het ontwerp benadrukt en zichtbaar gemaakt in samenhang met de wateropgave (zie onder 1).

Kaders erfgoed en beeldkwaliteit

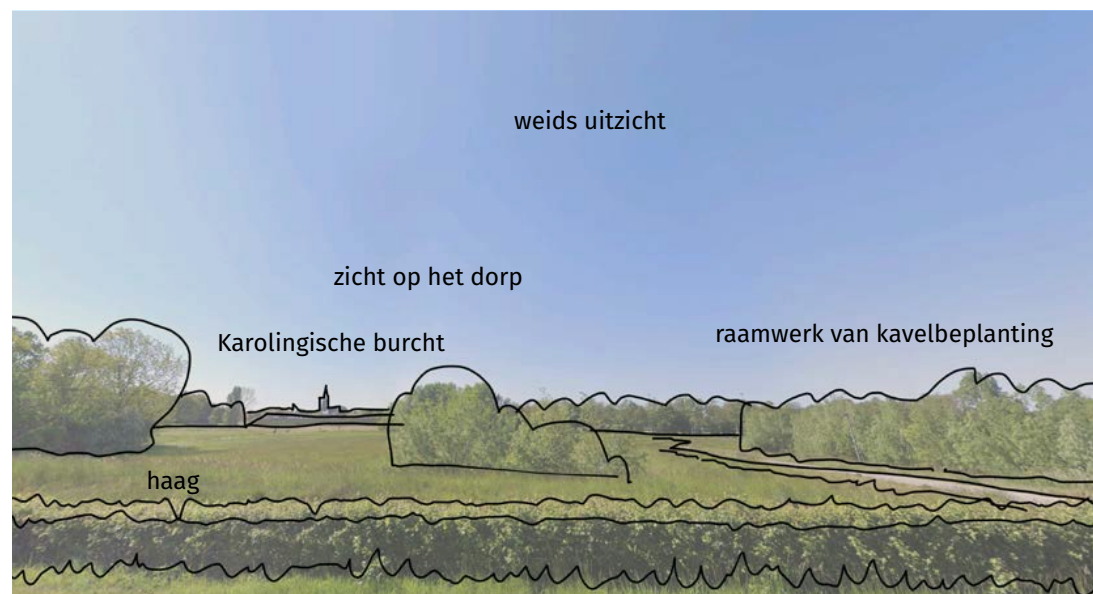
Archeologisch rijksmonument

De ringwalburg is inclusief de percelen aan de Weeldeweg, Burghse Ring, Kerkstraat en Leliendaleweg sinds 1982 als archeologisch rijksmonument ingeschreven (nr. 46168 en 46167). Dat betekent dat er wettelijke beperkingen en regels voor activiteiten op deze percelen gelden.

Bij archeologische monumenten is het cruciaal om de bodem en de eventuele vondsten die daarin verborgen liggen, te beschermen. Als eigenaren activiteiten willen ontwikkelen die mogelijk de bodem aantasten, zijn ze verplicht hier een vergunning voor aan te vragen bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. De vergunningprocedure loopt via de Gemeente Schouwen Duiveland. Raadpleeg het door de RCE opgesteld [Archeologisch Monumentenpaspoort](#).

Vergunningsplichtig zijn:

- Uitbouwen en bijgebouwen waarbij in de grond gegraven wordt
- Het aanleggen en veranderen van greppels en sloten.
- Het aanleggen van vijvers.
- Het graven van putten of gaten dieper dan 40 cm
- Het aanbrengen van palen en bomen die dieper dan 40 cm de grond in gaan.

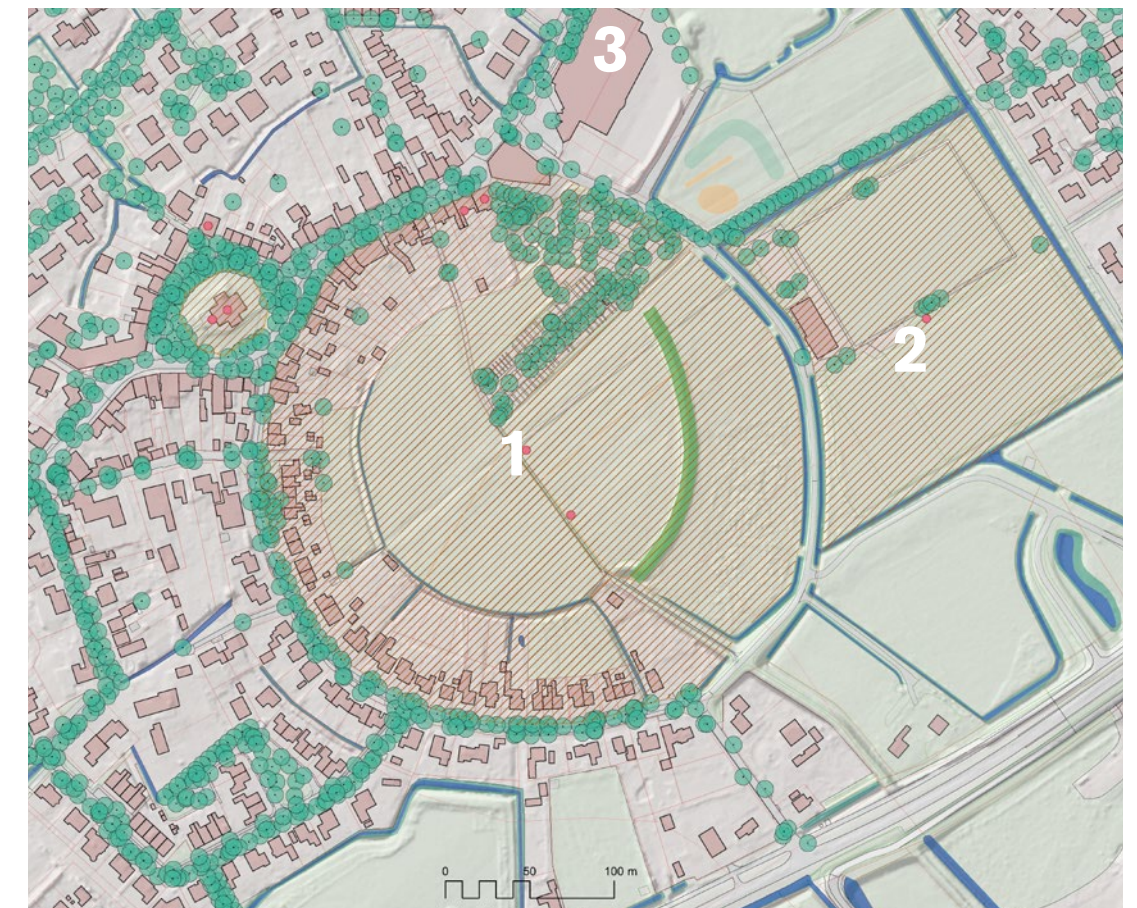
Beeldkwaliteitsplan Dorpsas Burgh-Haamstede (2022)

De gehele landschappelijke zone tussen de weidjes ten noorden van de Burghseweg en de N57 is aangemerkt als bijzondere landschappelijke zone. In het beeldkwaliteitsplan Dorpsas Burgh-Haamstede zijn ontwerprichtijnen opgenomen voor de openbare ruimte, bebouwing en percelen in dit gebied:

- Parkachtige inrichting van landschapszone met doorzichten op ringwalburg en dorpsas en (mogelijkheid van) doorzicht van polder naar duinen.
- Infrastructuur en functies (sport) zijn integraal onderdeel van het landschap met aandacht voor afscheidingen en materiaal.
- Eventuele nieuwe bebouwing past in landschap met een zorgvuldig voor de plek ontworpen plan wat betreft korrelgrootte, materiaalgebruik en hoofdvorm.

Gebied ringwalburg

1. Gebied rijksmonument van de vroegmiddeleeuwse Karolingische ringwalburg.
2. Gebied rijksmonument Begijnenklooster Leliendale. Het klooster heeft als eerste vermelding 1271. In 1899 en in 1980 zijn resten van het klooster bij bouwactiviteiten aangetroffen (en deels hergebruikt)
3. Sfeergebied Landschapszone 4 uit Beeldkwaliteitsplan Dorpsas Burgh-Haamstede (B+B 2022)

Zicht op landschapszone en Karolingische ringwalburg: Het landschappelijk karakter van de duinzoom met weides, ringwalburg en kavelbeplanting bepaald het beeld vanaf de N57. Op de achtergrond is het historisch dorp Burgh te zien met als ijkpunt de toren van de Hervormde Kerk. uit Beeldkwaliteitsplan Dorpsas Burgh-Haamstede (B+B 2022)

Cultuurhistorische en landschappelijke karakteristieken ringwalburg

De ringwalburg is van oorsprong een aarden verdedigingswerk uit de 9de en 10de eeuw. Meer dan bij de andere vijf ringwalburgen van Zeeland is de ringwalburg van Burgh nog goed herkenbaar in de verkaveling en het landschap. In de loop der eeuwen is de ringwalburg voor andere doelen gebruikt zoals akkerbouw en tuinbouw. Ten noorden van de ringwalburg is het dorpslint van Burgh ontstaan met de hervormde kerk als middelpunt. De eeuwenlange ontwikkeling heeft geleid tot een historisch gelaagd gebied met de volgende karakteristieken:

1. Het open landschap van de ringwalburg bevindt zich op de duinzoom op de overgang van hoog en droog naar laag en natter richting het zuid-oosten. De binnenring en de oostelijke gracht van de ringwalburg zijn onderdeel van een landschappelijke en ecologische verbinding die zich uitstrekt van de Oosterschelde inlagen via de polder en het duingebied tot aan de Noorzee. In dit grotere landschap is de meer dan duizend jaar oude ringwalburg goed te herkennen in de verkavelingspatronen en het verloop van de Leliëndaleweg. De wal tussen gracht en binnenterrein is in 2007 deels gereconstrueerd. In het landschappelijk deel van de ringwalburg liggen ook de begraafplaats uit 1875 en een parkeerplaats grenzend aan de Dorpsas.
2. De tuindersring is het gedeelte van de ringwalburg waar woningen en tuinen liggen. De tuindersring beslaat een groot deel van de oorspronkelijke gracht van de ringwalburg aan de westelijke en noordelijke kant - aan de Weeldeweg, Burghse Ring en Kerkstraat. Dit deel van de gracht werd vanaf 1935 bebouwd met tuinderswoningen met diepe (productie) tuinen als uitbreiding van Burgh. Karakteristiek voor de tuindersring zijn de 1-laagse woningen met zadeldak en grote diepe tuinen met veel groen en enkele informele bijgebouwen.

3. De hoofdroute over de ringwalburg wordt op dit moment gevormd door het voetpad over de Hoge Burgh. De route is recht en smal en deels verhard en is onderdeel van een middeleeuwse dijk tussen duinzoom en Oosterschelde: de Meeldijk. Mogelijk is de hoofdroute evenals de dwars daarop staande verbinding vanaf de Leliëndale onderdeel van het historische assenkruis van de Karolingische ringwalburg.
4. De Hervormde Kerk van Burgh torent boven de rest van de bebouwing uit en is al vanaf de N57 zichtbaar. Het zicht op de kerk is een beeldbepalende karakteristiek van de ringwalburg.

Ringwalburg, klooster, kerk en Meeldijk op kaart van het Westelijke gedeelte van Schouwen en Duiveland uit 1752 (coll. Nationaal Archief)

2- Tuindersring

Halve ring van woningen met diepe tuinkavels met hagen en (fruit) bomen.

3- Route en kering

Voetpad over de Hoge Burgh - Openbare route over ringwalburg

4- Zicht op de kerk

Oriënterend zicht op Hervormde kerk van Burgh

1- Open landschap ringwalburg

Landschappelijk gebied met daarin parkeerterrein en begraafplaats. Het landschap is onderdeel van de landschappelijke zone tussen duin en polder.

Sfeerbeelden bij karakteristieken

1- Open landschap van ringwalburg

Het vroeg middelleeuws verdedigingswerk ligt in overgangsgebied tussen droog zand en natte klei. Het is herkenbaar in de hoogtes en verkavelingsvorm. De begraafplaats op het binnenterrein is onderdeel van het open landschap.

Open landschap ringwalburg

2- De tuindersring

Diepe groene tuinen met op de achtergrond de woningen. De greppel is de scheiding openbaar privé en volgt het tracé van de wal van de ringwalburg..

3- hoofdroute Meeldijk - ringwalburg

Oude route en waterkering tussen polder en duin loopt recht over de ringwalburg om uit te komen bij de Dorpsas.

Verrommeling

Open landschap ringwalburg

Ontwerprichtlijnen bebouwing en kavels ringwalburg - Tuindersring

De beeldkwaliteit van de tuindersring vanaf de ringwalburg wordt gevormd door het samenspel van bebouwing, groen en erfinrichting.

- Ontwikkelingen houden rekening met het behoud van cultuurhistorische en landschappelijke waarden van de ringwalburg.
- De kavels in de tuindersring blijven grotendeels onbebouwd om het groene karakter te behouden (zie pagina 9 kavelindeling en ook regels rijksmonument op pagina 4 van dit document).
- Het zicht vanaf de ringwalburg op de Hervormde kerk blijft gehandhaafd.

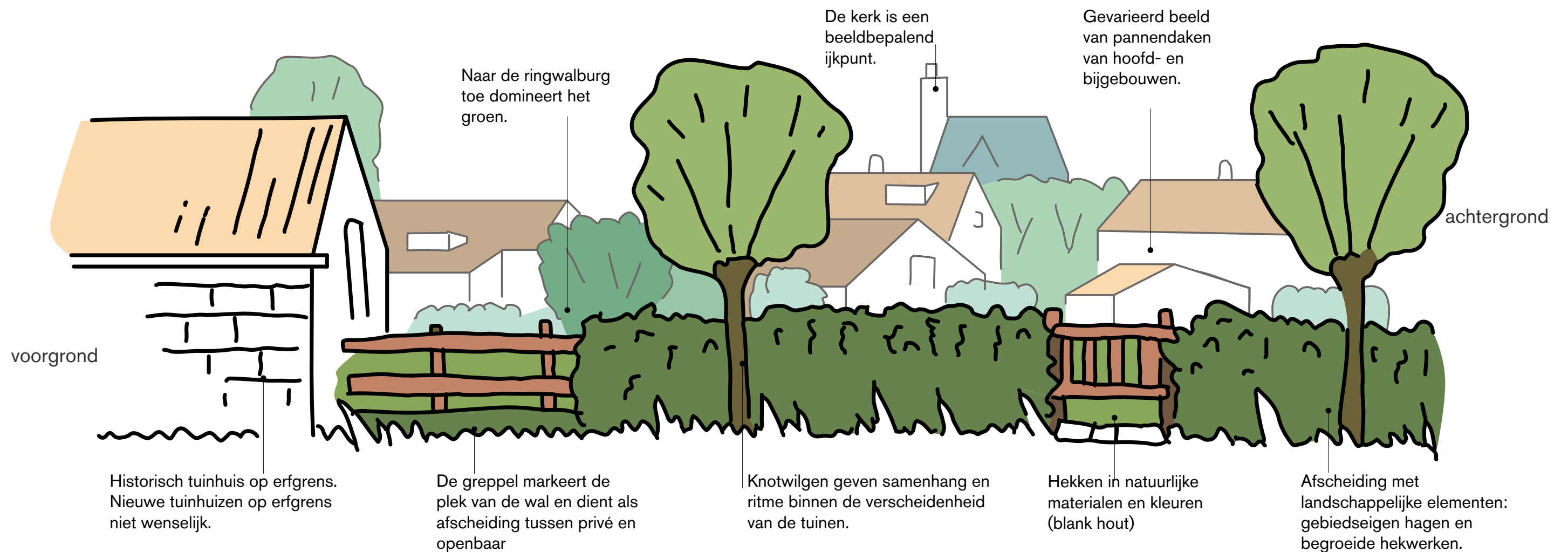
Achtergrond richtlijnen:

- Doorzicht vanaf de ringwalburg blijft behouden met kapwoningen op de achtergrond en groene tuinelementen op de voorgrond.
- Woningen in tuindersring hebben 1 laag met zadeldak met rode keramische pannen gedekt.
- De hoofdvorm van de daken van de hoofdbebouwing is parallel aan de straat.
- Dakkapellen zijn ondergeschikt aan dakvlak.

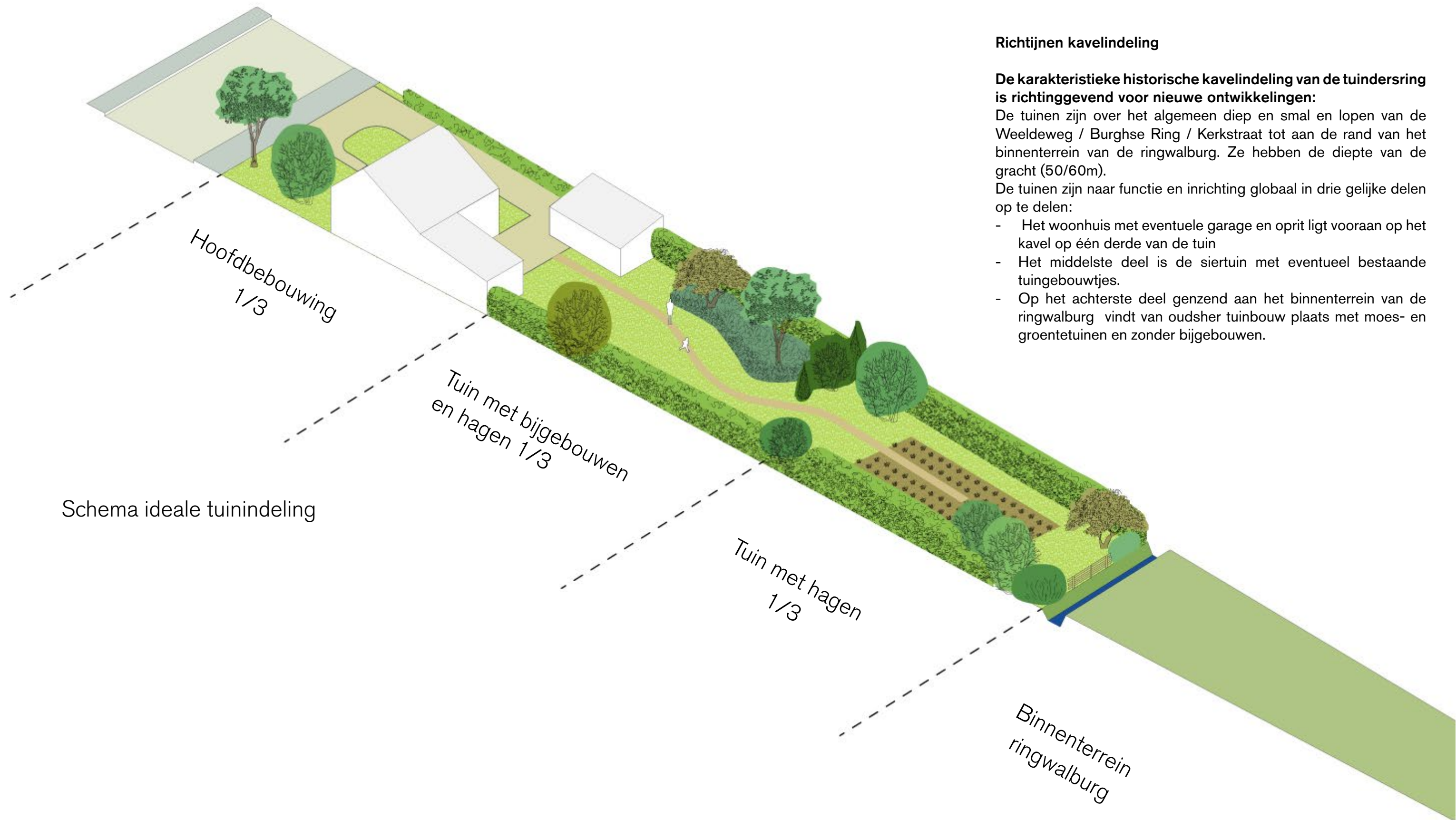
Voorgrond richtlijnen:

Voor materiaal en kleur zie verder pagina 10 richtlijnen tuinrichting.

- De overgang naar het openbare deel van de ringwalburg ligt op de plek van de voormalige wal. Dit is nu een sloot.
- Erfafscheidings bestaan uit gebiedseigen hagen of (open) schuttingen die zijn begroeid met inheems plantmateriaal.
- De doorgezette rij knotwilgen op de erfgrans bindt het gevarieerd beeld samen.
- Er worden geen nieuwe tuinhuisen, schuren en schuttingen op de erfgrans met de ringwalburg geplaatst.

Ontwerprichtlijnen kavelindeling

Richtlijnen kavelindeling

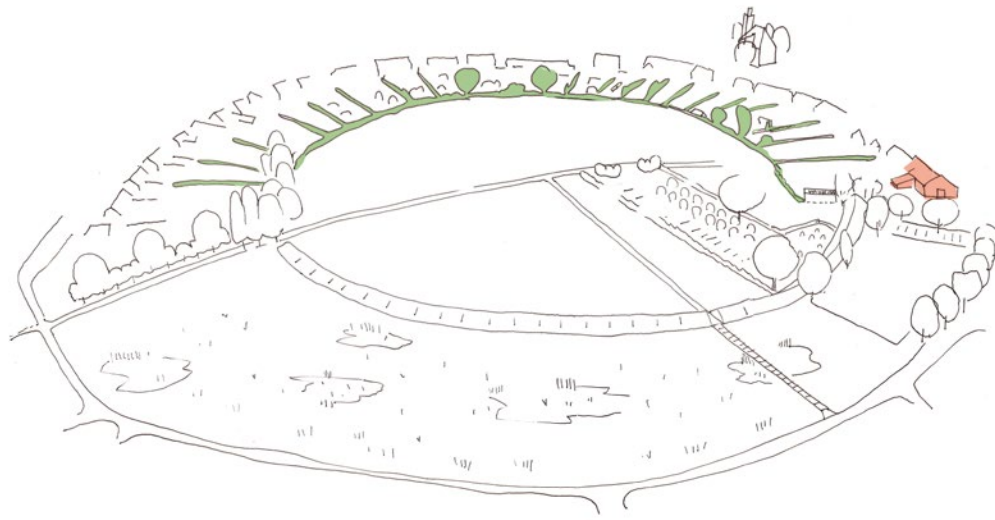
De karakteristieke historische kavelindeling van de tuindersring is richtinggevend voor nieuwe ontwikkelingen:

De tuinen zijn over het algemeen diep en smal en lopen van de Weeldeweg / Burghse Ring / Kerkstraat tot aan de rand van het binnenterrein van de ringwalburg. Ze hebben de diepte van de gracht (50/60m).

De tuinen zijn naar functie en inrichting globaal in drie gelijke delen op te delen:

- Het woonhuis met eventuele garage en oprit ligt vooraan op het kavel op één derde van de tuin
- Het middelste deel is de siertuin met eventueel bestaande tuingebouwtjes.
- Op het achterste deel genzend aan het binnenterrein van de ringwalburg vindt van oudsher tuinbouw plaats met moes- en groentetuinen en zonder bijgebouwen.

Ontwerprichtlijnen tuin

Inheemse hagen tussen tuinen en aangrenzend aan het binnenterrein van de ringwalburg zijn belangrijk voor de uitstraling van het erfgoed en de natuurwaarde van de ringwalburg als geheel.

Richtlijnen voor tuinbebouwing

Bij vervanging of wijziging van bestaande bebouwing zoals schuren, tuinhuisen en/of erfafscheidingen dient te worden voldaan aan de volgende uitgangspunten:

- Objecten worden vervaardigd uit natuurlijke materialen zoals vergrijzend hout en worden geplaatst achter een groene erfafscheiding zodat ze vanaf de ringwalburg minimaal zichtbaar zijn.
- Erfafscheidingen bestaan uit of zijn begroeid met inheemse beplanting.
- Indien schuttingen worden toegepast, zijn deze voorzien van voldoende openingen voor fauna. Indien zichtbaar vanaf de ringwalburg worden ze aan het zicht onttrokken met (inheemse) beplanting.
- Indien daken zichtbaar zijn vanaf de ringwalburg worden deze voorzien van een grasdak of sedumbepanting.
- Bestaande daken met een hellingshoek van meer dan 30 graden die voorzien zijn van keramische rode pannen mogen opnieuw met keramische rode pannen worden gedekt.

Tuinbiotoop versterken met inheemse beplanting

Een keus voor passende inheemse beplanting doet recht aan de waarde van het cultureel erfgoed van de ringwalburg en bevordert de natuurwaarden van het gehele gebied.

Vooraf opgaande (haag)beplanting is van belang voor vlinders, bijen, vogels en kleine zoogdieren. Hagen hebben als voordeel dat kleine dieren zich er kunnen verschuilen en van tuin naar tuin kunnen gaan (egels).

Er zijn binnen het assortiment inheemse beplanting veel keuzemogelijkheden voor hagen die afhankelijk van de wensen van privacy en uitstraling kunnen worden toegepast. Een aantal soorten en toepassingen is hieronder als voorbeeld weergegeven.

hekwerk van betongaas met klimmers

- heder
- hop
- kamperfoelie
- clematis
- roos

geknipte haag

- meidoorn
- veld esdoorn
- beukhaag
- liguster

gemengde landschappelijke haag

- meidoorn
- veld esdoorn
- sleedoorn
- sporkehout

Colofon

Het beeldkwaliteitsplan is èèn van de onderdelen van het uitvoeringstraject voor de herinrichting van de ringwalburg.

Harm Post - Projectleider Gemeente Schouwen-Duiveland.
Guus Besuien - Beleidsmedewerker erfgoed, Gemeente Schouwen-Duiveland.
Commissie Ruimtelijke Kwaliteit Schouwen-Duiveland

Het beeldkwaliteitsplan is besproken met:

de werkgroep ringwalburg (bewoners en vrijwilligers van het Museum 'De Burghse Schoole')

de projectgroep ringwalburg (Museum 'De Burghse Schoole', Staatsbosbeheer, Provincie Zeeland, Erfgoed Zeeland, Gemeente Schouwen-Duiveland)

Opstelling en ontwerp
Catherine Visser - DaF-architecten, 18-03-2026

